

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії
проф. Олександр БЕЗПОДІЙ

«23» 03

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ «ТЕОРІЯ І
МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

ОС магістр

на основі ОС бакалавр, ОКР спеціаліст

з нормативним терміном навчання 1 р. 4 м.

Освітня програма: Початкова освіта. Дошкільна освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

(денна та заочна форми навчання)

УМАНЬ – 2022

Пояснювальна записка

Побудова національної системи освіти України передбачає новий підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців, основним критерієм якої виступає рівень компетентності випускників, раціональне поєднання їх теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці.

Головним завданням вступного фахового випробування для вступників спеціальності 013 Початкова освіта на освітній ступінь магістр є перевірка відповідності рівня підготовки майбутніх фахівців Галузевому стандарту вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Програма фахового випробування покликана перевірити рівень фахової компетентності майбутнього вчителя початкової школи, що відповідає його освітньо-професійній програмі. Вона сприяє виявленню рівня спеціальної підготовки фахівця ОС бакалавр та готовності до продовження навчання на здобуття ОС магістр.

Програма випробування містить питання з фундаментальних розділів загальної педагогіки та фахових методик, які дозволяють виявити рівень цілісності та системності теоретичних знань вступника з циклу дисциплін професійної підготовки, ступінь сформованості вмінь та навичок у плануванні, та організації освітнього процесу у початковій школі.

Вступний іспит проводиться в усній формі.

Критерії оцінювання знань і вмінь вступників

<i>Рівень</i>	<i>Бали</i>	<i>Характеристика усних відповідей</i>
Не склав	0 - 99	Вступник виявляє поверхові знання навчальних дисциплін; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; неправильно відповідає на запитання; допускає грубі помилки у діалозі з екзаменатором.
Початковий	100	Вступник виявляє знання навчальної програми на початковому рівні; має поверхневі уявлення про теоретичний і практичний матеріал; за допомогою екзаменатора дає відповіді на питання.
	101-109	Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про теоретичний та практичний матеріал; за допомогою екзаменатора дає відповіді на питання.
	110-119	Вступник бере участь у діалозі за найпростішою мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання на співбесідника, але й формулювати деякі запитання, допускаючи помилки різного характеру. Проте комунікативна мета досягається ним лише частково.
Середній	120-132,6	Вступник бере участь у діалозі з нескладної за змістом теми, в основному досягає мети спілкування, проте репліки його

		недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином ситуацію спілкування, не відрізняються послідовністю, доказовістю, трапляється чимало помилок у доборі слів, побудові речень, їх інтонуванні тощо.
	133,5-142,1	Вступник бере участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, додержує елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, мовлення його характеризується стереотипністю, недостатньою різноманітністю і потребує істотної корекції тощо.
	143-151,6	Вступник успішно досягає комунікативної мети у діалозі з нескладної теми, його репліки загалом є змістовними, відповідними основним правилам поведінки в розмові, нормами етикету, проте їм не вистачає самостійності суджень, їх аргументації, новизни, лаконізму в досягненні комунікативної мети, наявна певна кількість помилок у мовному оформленні реплік тощо.
Достатній	152,5-161,1	Діалогічне мовлення вступника за своїм змістом спрямовується на розв'язання певної проблеми, загалом є змістовним, набирає деяких рис невимушеності; з'являються елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення. Правила спілкування в цілому додержуються, але є ще істотні недоліки (за 4-ма критеріями): невисокий рівень самостійності й аргументованості суджень, можуть траплятися відхилення від теми, помилки в мовному оформленні реплік тощо.
	162-170,5	Вступник загалом вправно бере участь у діалозі за ситуацією, що містить певну проблему, досягаючи комунікативної мети, висловлює судження і певною мірою аргументує їх з допомогою загальновідомих фактів, у діалозі з'являються елементи оцінних характеристик, узагальнень, що базуються на використанні прислів'їв і приказок, проте допускають певні недоліки за кількома критеріями (3-ма)
	171,5-180	Вступник самостійно складають діалог з проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності і культури мовлення (чітко висловлюють думки, виявляють вміння сформулювати цікаве запитання, дати влучну, дотепну відповідь, здебільшого виявляють толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовник), але в діалозі є певні недоліки за 2-ма критеріями, наприклад: нечітко виражається особиста позиція співбесідника, аргументація не відзначається оригінальністю тощо.
Високий	181-189,5	Вступник складає діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, вміння формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляють готовність уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи можливість висловитися партнеру по

		діалогу, додержуються правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу звичайно відповідає нормам, проте за одним з критеріїв можливі певні недоліки.
	190,5-199	Вступники складають діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самі визначають проблему для обговорення), переконливо й оригінально аргументують свою позицію, зіставляють різні погляди на той самий предмет, розуміючи при цьому можливість інших підходів до обговорюваної проблеми, виявлять повагу до думки іншого; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу відповідає нормам.
	200	Вступники складають глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самі визначивши проблему для обговорення), демонструючи вміння уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібравши цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й з власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет; здатні змінити свою думку в разі незаперечних аргументів іншого; додержуються правил поведінки та мовленнєвого етикету в розмові

СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Питання екзаменаційного білету оцінюється за шкалою від 0 до 200 балів. Загальна оцінка за вступне випробування визначається як середнє арифметичне оцінок за кожне питання поділене на кількість питань екзаменаційного білета.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Теорія і методика дошкільної освіти

Методика дошкільної лінгводидактики

Тема 1. Теоретичні засади дошкільної лінгводидактики. Теорія і методика навчання дітей рідної мови як наука. Завдання дошкільної лінгводидактики як навчальної дисципліни. Мовлення в контексті дитячого розвитку. Зв'язок дошкільної лінгводидактики з іншими науками, їх внесок у науку про навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної мови. Наукові засади дошкільної лінгводидактики.

Тема 2. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови; мова як засіб спілкування; взаємозв'язок мови й мислення; слова й поняття. Мовна й мовленнєва компетенція. Проблема формування мовленнєвої компетенції в державних документах. Базовий компонент дошкільної освіти про виховання мовної особистості.

Тема 3. Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості дітей. Діяльність як цілеспрямована активність, види діяльності. Художній образ, Художньо - мовленнєва діяльність, її складові, структура. Театрально-мовленнєва, образотворчомовленнєва, музично-мовленнєва, літературно-мовленнєва діяльність. Функції художньої літератури: інформаційно-освітня, виховна, національно-духовна, історична, культураносна, естетична, розважальна тощо.

Тема 4. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою (оповіданням). Куточок книги. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Форми роботи з художньою літературою. Заняття з художньо-мовленнєвої діяльності. Їх види та типи в роботі з дітьми раннього та дошкільного віку.

Тема 5. Методика роботи з поетичними творами в дошкільному навчальному закладі. Сутність поетичного слова (вірші, потішки, мирилки, лічилки, байки). Особливості сприймання дітьми поетичних творів. Методика заучування віршів з дітьми.

Тема 6. Методика читання і розповідання дітям художніх творів. Завдання, зміст, методи роботи з художньою літературою в дошкільному навчальному закладі. Методика читання і розповідання дітям художніх творів. Напрями роботи з художнім текстом. Форми роботи з книгою. Робота з ілюстраціями. Основні поняття теми: художня література, казка, оповідання, читання, розповідання, ілюстрації, драматизація, інсценізація тощо

Тема 7. Методика виховання звукової культури мовлення у дошкільному віці. Основні поняття: фонема, звук, звукова культура

мовлення. Завдання виховання звукової культури мовлення у дошкільників. Система роботи з виховання звукової культури мовлення. Формування правильної звуковимови; розвиток фонематичного слуху, мовного дихання, дикції, сили голосу, інтонації.

Тема 8. Теорія і методика розвитку словника дітей дошкільного віку. Особливості засвоєння слова в дошкільному віці. Завдання і зміст словникової роботи з дітьми дошкільного віку. Принципи словникової роботи. Методи і прийоми словникової роботи з дітьми. Розвиток словника дітей в різних видах діяльності.

Тема 9. Теорія і методика формування граматично-правильного мовлення дітей дошкільного віку. Поняття граматичної будови мови. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Дитяче словотворення. Завдання і зміст роботи з формування граматичної правильності мовлення дошкільників. Зміст та форми, методи і прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку.

Тема 10. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку на етапі старшого дошкільного віку. Індивідуальні особливості дітей в мовленнєвій діяльності. Особливості, зміст і завдання розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Форми роботи з розвитку мовлення дітей старшої групи. Методика проведення занять, їх види. Прийоми навчання. Методи та прийоми роботи з розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Тема 11. Методика розвитку діалогічного мовлення дітей старшого дошкільного віку проведення різних видів бесід, полілогів з дітьми. Поняття «діалог», «діалогічне мовлення». Завдання розвитку діалогічного мовлення в дошкільному дитинстві. Методи та прийоми розвитку діалогічного мовлення. Бесіда - основний метод розвитку діалогічного мовлення. Значення бесід. Види бесід. Тематика підсумкових бесід. Завдання розвитку монологічного мовлення дітей. Методи та прийоми навчання дітей діалогічного мовлення. Переказ літературних творів. Значення переказу. Вимоги до творів для переказу дітьми, їх підбір для дітей різних вікових груп. Способи організації переказу.

Тема 12. Методика розвитку монологічного мовлення у дітей старшого дошкільного віку. Навчання різних видів розповідей дітей старшого дошкільного віку. Поняття «монолог», «монологічне мовлення». Завдання розвитку монологічного мовлення в дошкільному дитинстві. Методи та прийоми розвитку монологічного мовлення. Переказ літературних творів. Значення переказу. Вимоги до творів для переказу дітьми, їх підбір для дітей різних вікових груп.

Тема 13. Художньо-мовленнєва діяльність дітей старшого дошкільного віку. Мовленнєві ігри з дітьми за змістом літературних творів. Діяльність як цілеспрямована активність, види діяльності. Художньо - мовленнєва діяльність, її складові, структура. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Форми роботи з художньою літературою в групах дітей дошкільного віку.

Тема 14. Інтеграція роботи з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку в різні види діяльності. Діяльність як цілеспрямована активність, види діяльності. Навчально-мовленнєва діяльність, пізнавальна, художньо-мовленнєва діяльність, її складові, структура. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми роботи з розвитку мовлення в різних видах діяльності дітей старшого дошкільного віку. Заняття з пріоритетом інтелектуально-мовленнєвої, ігрової та художньо-мовленнєвої діяльності. Їх види та типи в роботі з дітьми дошкільного віку. Планування роботи з розвитку мовлення в дошкільних навчальних закладах. Збагачення словника в пізнавальній діяльності.

Тема 15. Методика практичного ознайомлення дітей з поняттями «слово», «речення», навчання дітей звукового аналізу слова. Значення розвитку усвідомлення дітьми мовлення. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти. Етапи навчання грамоті дітей дошкільного віку. Поняття звукового аналізу слова. Завдання і зміст роботи з навчання звукового аналізу слів дітей дошкільного віку. Методичні прийоми звукового аналізу та синтезу слова. Поняття складової структури слова, наголос у слові. Методичні прийоми складового аналізу слова.

Методика формування елементарних математичних уявлень

Тема 1. Організація математичної освіти дітей дошкільного віку. Реалізація основних дидактичних принципів навчання у процесі формування елементарних математичних уявлень у дошкільників. Форми організації роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку. Особливості організації та методики проведення занять з математики в різних вікових групах дошкільного навчального закладу.

Тема 2. Ознайомлення дітей дошкільного віку з множиною. Особливості розвитку кількісних уявлень у дітей дошкільного віку. Методика формування уявлень про множину у дітей в різних вікових групах.

Тема 3. Особливості формування в дітей дошкільного віку понять про число, лічбу, обчислювальну діяльність. Послідовність методичної роботи педагога у формуванні уявлень та понять про число, лічбу та обчислювальну діяльність у дітей дошкільного віку.

Тема 4. Методика формування у дітей уявлень про величину предметів та її вимірювання. Методи і прийоми формування уявлень і понять про величину предметів у дітей дошкільного віку. Особливості навчання дітей елементам вимірювальної діяльності.

Тема 5. Формування уявлень про форму предметів та геометричні фігури в різних вікових групах. Методика формування у дошкільників уявлень про форму предметів та геометричні фігури (на прикладі різних вікових груп).

Тема 6. Методика формування у дошкільників просторових уявлень. Особливості розвитку у дітей дошкільного віку просторових уявлень.

Методика формування просторових уявлень у дітей раннього і дошкільного віку.

Тема 7. Формування уявлень і понять про час у дітей дошкільного віку. Особливості часових уявлень дітей дошкільного віку. Методика формування уявлень і понять про час у дітей раннього та дошкільного віку.

Тема 8. Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню та розв'язуванню арифметичних задач. Види арифметичних задач для дітей дошкільного віку. Послідовні етапи та методичні прийоми в навчанні дітей складати і розв'язувати арифметичні задачі та приклади.

Тема 9. Наступність у роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи у навчанні дітей математики. Наступність у змісті та методах навчання дітей математики в дошкільному навчальному закладі та початковій школі.

Методика ознайомлення з природою

Тема 1. Куточок природи закладу дошкільної освіти як основна база ознайомлення дітей з природою. Необхідність організації куточка природи, його навчально-виховне значення. Розміщення і обладнання куточка природи. Правила підбору об'єктів для куточка природи: врахування можливостей утримання об'єкта в умовах жилого приміщення, безпечність для дітей, відповідність вимогам програм, доступність для догляду тощо. Постійні та тимчасові мешканці куточка природи. Кімнатні рослини куточка природи і зимового саду (декоративно-листяні, красиво-квітучі, цибулинні, виткі, ампельні, сукуленти): походження рослин, біологічна характеристика, особливості догляду, використання.

Тема 2. Методи ознайомлення дітей з природою. Загальна класифікація методів ознайомлення дітей з природою. Залежність вибору методів і прийомів навчання від змісту знань, конкретних завдань розвитку особистості й особливостей пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку.

Тема 3. Форми організації та планування роботи з ознайомлення дітей з природою. Загальна характеристика основних форм ознайомлення дітей з природою. Заняття як важлива форма ознайомлення дітей з природою. Значення і місце занять у системі роботи з ознайомлення дітей різних вікових груп з природою. Зміст знань, умінь і навичок, що формуються на заняттях з ознайомлення дітей з природою. Відбір матеріалу для занять. Єдність виховних та освітніх завдань, що здійснюються на заняттях з ознайомлення дітей з природою. Використання різноманітних методів і прийомів на заняттях, відповідно до завдань програми, місця заняття у системі роботи, віку дітей, їхніх пізнавальних потреб та інтересів. Типи занять за їх місцем у системі роботи з ознайомлення дітей з природою: формування початкових уявлень, збагачення та розширення знань, узагальнення та систематизація знань дітей на заняттях. Методика проведення занять різного типу. Експерсії як особливий вид занять. Місце експерсій у системі роботи щодо ознайомлення дітей з природою в умовах дитячого садка та сім'ї. Зміст експерсій, їх тематика. Структура експерсії. Методика проведення експерсії.

Цільова прогулянка як форма організації роботи з ознайомлення дітей з природою. Відмінність цільової прогулянки від екскурсії.

Тема 4. Засоби фіксації знань дітей про природу. Календар природи і календар погоди, методика їх ведення. Відображення вражень дітей у малюнках чи інших видах зображувальної діяльності. Складання нескладних колекцій зі старшими дошкільниками.

Тема 5. Планування й облік роботи з ознайомлення дітей з природою. Значення та основні принципи планування роботи з ознайомлення дітей з природою. Планування системи занять на сезон. Поступове ускладнення матеріалу. Відбір методів проведення занять, що забезпечують засвоєння дітьми системи знань, формування пізнавальної активності та інтересів, практичних умінь та навичок спілкування з природою тощо. Розробка системи комплексних занять.

Загальна педагогіка

Тема 1. Педагогіка як наука про виховання.

Її предмет, основні функції та категорії. Проблема мети виховання в педагогіці. Мета, завдання та етапи конкретизації національного виховання на сучасному етапі. Структура педагогічної науки та її галузі. Структура загальної педагогіки, специфіка її основних розділів.

Тема 2. Поняття про особистість та її формування. Структура особистості за К. Платоновим. Фактори розвитку особистості. Особливості впливу та дієвості основних факторів.

Тема 3. Поняття про дидактику та її основні категорії. Процес навчання і його структура. Поняття про закономірності, принципи та правила навчання. Характеристика основних принципів навчання в школі. Характеристика методів науково-педагогічних досліджень. Характеристика методу психолого-педагогічний експеримент

Тема 4. Функції процесу навчання та їх реалізація в сучасній школі. Поняття методів і засобів навчання та їх класифікація. Характеристика класифікацій методів навчання.

Тема 5. Оцінювання та облік навчально-пізнавальної діяльності учнів. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності та їх дієвість у сучасних умовах. Методи контролю і самоконтролю у навчанні

Тема 6. Сутність та характеристика загальних форм організації навчання. Урок в сучасній школі. Типи та структура уроків. Вимоги до сучасного уроку. Класно - урочна система навчання: її переваги та недоліки.

Тема 7. Форми організації навчальної діяльності учнів класу. Екскурсія та домашня робота як форми організації навчання учнів.

Тема 8. Зміст освіти в національній школі.

Основні компоненти. Державні стандарти освіти, навчальні плани, програми, підручник, посібники.

Тема 9. Суть процесу виховання. Закономірності та принципи виховання. Характеристика основних принципів виховання в початковій

школі. Його структура та особливості. Поняття про позакласну і позашкільну роботу в системі виховання особистості школяра.

Тема 10. Поняття про методи та правила виховання. Класифікації та характеристика методів виховання. Особливості трудового виховання школярів. Мета, завдання та основні напрями трудової підготовки. Зміст та завдання фізичного виховання школярів. Форми і методи фізичного розвитку учнів.

Тема 11. Поняття про методи та правила виховання. Зміст та завдання розумового виховання. Шляхи і засоби формування світоглядних позицій учнів. Організаційні форми виховної роботи та їх класифікація.

Тема 12. Основні вимоги до форм виховання школярів. Класифікації та характеристика методів виховання. Особливості естетичного виховання учнів. Мета, завдання та основні форми. Основи морального виховання школярів. Зміст, завдання та основні засоби.

Тема 13. Поняття про колектив. Його основні характеристики. Стадії розвитку учнівського колективу.

Тема 14. Система освіти в Україні та її структура. Загальні основи управління загальноосвітнім навчальним закладом. Характеристика діяльності органів самоврядування та адміністрації школи. Особливості методичної роботи в школі, основні її форми.

Тема 15. Планування діяльності загальноосвітнього закладу, його види та їх характеристика. Планування роботи вчителя. Внутрішньо-шкільний контроль в системі діяльності загальноосвітнього закладу. Його види, форми та методи. Атестація педагогічних працівників.

Теорія і методика навчання освітньої галузі «Математика»

Тема 1. Методика навчання освітньої галузі «Математика» як педагогічна наука та навчальна дисципліна

Предмет, мета і завдання «Методики навчання освітньої галузі «Математика». Становлення методики навчання математики у початковій школі. Зв'язок «Методики навчання освітньої галузі «Математика» з іншими науками. Методи наукового дослідження, застосовувані в розробці «Методики навчання освітньої галузі «Математика».

Тема 2. Організація навчання математики в початковій школі

Характеристика освітньої галузі «Математика» Державного стандарту початкової освіти. Початковий курс математики як навчальний предмет, його зміст. Психолого-педагогічні основи викладання математики в початковій школі. Характеристика сучасних методів навчання математики.

Тема 3. Форми та засоби навчання математики у початковій школі

Сучасний урок математики у початковій школі, вимоги до нього. Підготовка вчителя до уроку. Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Позаурочна та позакласна робота з математики. Засоби навчання математики. Використання малих фольклорних та літературних жанрів у вивченні початкового курсу математики.

Тема 4. Загальні поняття про цілі невід’ємні числа. Дочисловий період.

Загальні поняття про цілі невід’ємні числа. Завдання дочислового періоду вивчення математики. Методика вивчення окремих питань підготовчого періоду.

Тема 5. Методика вивчення нумерації чисел та арифметичних дій в концентрі «Десяток».

Загальні питання методики вивчення нумерації чисел. Основні завдання нумерації чисел в межах концентру «Десяток». Принцип утворення числа, співвіднесення кількості предметів та числа. Кількісне співвідношення числа предметів та цифри. Ознайомлення з цифрою. Місце числа в натуральній послідовності. Порівняння чисел. Склад числа. Арифметичні дії додавання та віднімання в концентрі «Десяток».

Тема 6. Методика вивчення нумерації чисел та арифметичних дій в концентрі «Сотня».

Формування поняття про десяток як складену лічильну одиницю. Методика навчання нумерації чисел 11– 20. Методика навчання нумерації чисел від 21 до 100. Методика навчання табличного додавання та віднімання чисел з переходом через десяток. Методика навчання додавання та віднімання двоцифрових чисел.

Тема 7. Методика вивчення нумерації чисел та арифметичних дій в концентрі «Тисяча».

Поняття про основну лічильну одиницю «сотня» та утворення розряду сотень. Послідовність вивчення концентру «Тисяча». Додавання і віднімання трицифрових чисел, що ґрунтуються на знаннях нумерації концентру «Тисяча».

Тема 8. Методика вивчення нумерації чисел та арифметичних дій в концентрі «Багатоцифрові числа».

Поняття про основну лічильну одиницю «тисяча» та утворення розряду тисяч. Клас одиниць, клас тисяч. Усна та письмова нумерація багатоцифрових чисел. Усні обчислення на основі нумерації багатоцифрових чисел. Письмове додавання і віднімання багатоцифрових чисел.

Тема 9. Методика навчання молодших школярів арифметичних дій множення та ділення, формування у них обчислювальних умінь і навичок

Методика навчання табличного множення та ділення. Методика навчання позатабличного множення та ділення. Методика навчання письмового множення та ділення в межах 1000. Навчання множення та ділення багатоцифрових чисел.

Тема 10. Вивчення алгебраїчного та геометричного матеріалу в початковому курсі математики.

Математичні вирази, їх характеристика. Дії з числовими виразами. Рівності (числові, рівняння, формули), нерівності (числові та зі змінною). Формування уявлення про залежність результату арифметичної дії від зміни одного з її компонентів. Поняття про геометричні фігури та геометричні тіла, їх елементи, істотні ознаки.

Тема 11. Поняття величини. Методика вивчення величин та їх вимірювання.

Основні величини в курсі математики початкової школи (довжина, маса, місткість, час, швидкість). Методика вивчення величин, їх вимірювання та порівняння. Навчальна діяльність, пов'язана із вимірюванням та обчисленням геометричних величин (периметру та площі).

Тема 12. Методика ознайомлення з темою «Раціональні числа. Частини. Дроби»

Раціональні числа. Ціле. Ознайомлення з частинами. Поділ цілого на частини. Ознайомлення з дробами. Операції з дробами

Тема 13. Загальні питання методики навчання розв'язування задач. Методика навчання розв'язування простих арифметичних задач.

Роль і місце задач в початковому курсі математики. Функції текстових задач. Складові процесу розв'язування задач. Культура запису розв'язування задач. Поняття простих задач. Види простих задач. Формування навичок розв'язувати прості задачі.

Тема 14. Методика навчання розв'язування складених арифметичних задач.

Поняття складених задач. Види складених задач і процес їх розв'язування. Особливості роботи над складеними типовими задачами. Розвиток умінь учнів розв'язувати складені задачі.

Теорія і методика навчання освітньої галузі «Мова і література»

Методика навчання грамоти

Тема 1. Наукові основи методики навчання освітньої галузі «Мова і література» та її місце серед інших наук.

Предмет і завдання курсу методики навчання освітньої галузі « Мова і література». Зв'язок її з іншими науками.

Методи наукового дослідження в методиці навчання освітньої галузі « Мова і література» як науці.

Тема 2. Основні методи, прийоми та види робіт з навчання грамоти.

Лінгвістичні і психологічні основи методики навчання грамоти. Психофізіологічна характеристика процесів читання та письма.

Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей.

Історико-критичний огляд методів навчання грамоти. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.

Тема 3. Три періоди навчання грамоти, їх етапи, основні завдання кожного з них.

Добукварний, букварний, післябукварний періоди навчання грамоти. Основні навчально-виховні завдання кожного періоду. Методика розвитку усного мовлення і мислення учнів. Методика опрацювання матеріалу

сторінок «Букваря». Навчання письма під час букварного періоду навчання грамоти.

Структура і методика уроків читання та письма в період навчання грамоти. Організація та завдання позакласного читання в період навчання грамоти.

Методика навчання літературного читання

Тема 1. Особливості змісту програми курсу «Літературне читання»

Теоретико-методичні засади літературного читання. Структура програми. Мета і завдання літературного читання. Принципи визначення змісту літературного читання. Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно – літературного принципів впорядкування змісту.

Змістові лінії програми. Особливості нової програми «Літературне читання». Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів. Основні поняття теми: літературне читання, читацька діяльність, читацька компетентність, змістові лінії.

Основна ідея підручника, реалізація її у змісті. Структура підручника. Коло читання. Особливості вибору творів для читання учнями.

Тема 2. Читання як вид мовленнєвої діяльності.

Психофізіологічні механізми читання.

Види і форми читання, специфіка їх застосування, співвідношення на уроці. Способи читання та умови успішного формування способів читання.

Навичка читання. Якості повноцінного читання учнів, їхня взаємозумовленість.

Прийоми розвитку й удосконалення читацьких умінь і навичок.

Орфоепічна робота на уроках літературного читання. Розвиток мовлення на уроках літературного читання.

Диференційоване навчання на уроках літературного читання.

Тема 3. Завдання уроків літературного читання. Основні етапи процесу роботи над художнім твором.

Урок як основна форма навчально-виховного процесу з літературного читання. Основні вимоги до сучасного уроку літературного читання. Типи уроків класного читання у початковій школі.

Завдання уроків літературного читання: пізнавально-інформаційні, навчальні, розвивальні, виховні.

Психологічні особливості сприймання художнього твору.

Закон триступеневого сприймання художнього твору – від загального до конкретного і до нового узагальнення: «первинний синтез», «аналіз», «вторинний синтез».

Методика роботи над художніми оповіданнями.

Тема 4. Особливості аналізу творів різних родів і жанрів

Особливості аналізу художнього твору.

Прийоми аналізу художнього твору. Літературно-методичний аналіз тексту. Види аналізу художнього твору.

Особливості опрацювання казки, байки, притч, легенд, віршів. Методика опрацювання науково-пізнавальних статей та нарисів. Особливості роботи над загадкою, прислів'ям, скоромовкою.

Творчі роботи на основі прочитаних творів.

Тема 5. Методика проведення узагальнюючих уроків читання.

Структура узагальнюючих уроків читання. Види робіт на узагальнюючих уроках. Розвиток мовлення і мислення учнів на узагальнюючих уроках.

Тема 6. Організація позакласного читання.

Позакласне читання як розділ навчання читання.

Завдання і організація позакласного читання в початковій школі. Форми керівництва позакласним читанням учнів початкової школи.

Етапи формування читацької самостійності школярів, їх особливості. Структура і методика уроків позакласного читання на кожному з цих етапів.

Методика розвитку зв'язного мовлення учнів

Тема 1. Завдання та шляхи розвитку мовлення молодших школярів

Загальне поняття про зв'язне мовлення. Основні напрями роботи з розвитку мовлення.

Одиниці зв'язного мовлення: оповідання, казка, доповідь, розгорнута усна відповідь, твір, переказ.

Основні методи і прийоми формування в учнів уявлення про мову і мовлення. Способи і прийоми навчання зв'язним висловлюванням.

Методика формування в молодших школярів елементарних, уявлень про стилі мовлення: художній, науковий, діловий. Ділові папери у початковій школі.

Тема 2. Зв'язне мовлення та завдання його розвитку; усний і письмовий переказ.

Завдання розвитку усного мовлення. Методика розвитку діалогічного мовлення. Види вправ на побудову діалогів. Завдання та методика розвитку усного монологічного мовлення.

Переказ – одна із складових частин системи розвитку мовлення молодших школярів. Класифікація переказів.

Методика поетапної підготовки до усного та писемного переказу творів. Норми оцінювання переказів навчального характеру.

Тема 3. Методика роботи над словом.

Значення і завдання словникової роботи в 1-4 класах. Джерела збагачення словникового запасу учнів. Прийоми розкриття лексичного значення слів.

Система роботи над синонімами, антонімами, багатозначністю, прямим і переносним значенням слів. Види вправ для їх усвідомлення.

Прийоми попередження лексичних помилок у процесі підготовчої роботи.

Тема 4. Синтаксична робота в системі розвитку мовлення учнів

Синтаксичні вправи в системі роботи з розвитку мовлення учнів. Методика удосконалення умінь учнів будувати речення залежно від мети та ситуації спілкування.

Робота над реченням у процесі удосконалення самостійно написаного тексту.

Стилістичні помилки у побудові речень та шляхи їх подолання.

Тема 5. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування.

Методика формування в учнів уявлення про текст. Ознайомлення з типами текстів. Тема тексту, його основна думка, заголовок; будова тексту.

Засоби зв'язку речень у тексті; залежність вибору мовних засобів від ситуації мовлення.

Тема 6. Твори, їх класифікація і методика проведення в початковій школі.

Твір – складова частина системи розвитку мовлення. Класифікація творів за різними основами.

Методика підготовки учнів до написання твору. Типи помилок в учнівських творах та шляхи їх подолання. Методика аналізу і перевірки учнівських творів.

Методика вивчення елементів фонетики, словотвору, граматики, орфографії

Тема 1. Лінгвістична основа навчання молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів

Зміст і структура курсу української мови в початковій школі. Лінгво-дидактичні та психолого-педагогічні принципи навчання рідної мови.

Сучасні методи і прийоми вивчення мови в початковій школі. Класифікація методів навчання:

Вправи як метод, що забезпечує осмислення мовних знань учнями 1-4-их класів. Види вправ з української мови для молодших школярів.

Типи, структура і методика уроків української мови в початковій школі. Сучасні вимоги до уроків мови.

Тема 2. Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою.

Система фонетичних понять у початковому курсі української мови. Формування у молодших школярів поняття про систему голосних та приголосних звуків української мови.

Методика формування в учнів орфоепічних навичок на основі знань з фонетики і графіки. Види вправ з фонетики, орфоепії, їх значення та методика.

Методика проведення повного і часткового звукового та звуко-буквеного аналізів у початковій школі.

Тема 3. Система вивчення морфемної будови слова

Значення і завдання роботи над морфемною будовою слова у початковій школі.

Система у вивченні морфемної будови слова; методика розкриття понять; способи визначення морфемних частин слова.

Пропедевтика вивчення елементів словотвору: види словотворчих вправ, методика їх проведення.

Методика часткового і повного морфемного розбору слів.

Тема 4. Методика вивчення частин мови.

Значення граматичних знань для засвоєння орфографії.

Методичні основи формування граматичних понять.

Грамматичні вправи, їхнє значення у засвоєнні граматичних знань та формуванні граматичних умінь.

Методика вивчення частин мови. Система роботи над: іменником; прикметником; дієсловом; методика ознайомлення із займенником, прислівником, числівником, прийменником.

Методика часткового і повного морфологічного розбору (за частинами мови).

Тема 5. Методика роботи над елементами синтаксису та пунктуації.

Значення знань із синтаксису в початковій школі. Методика розкриття синтаксичних понять.

Робота над встановленням смислового та граматичного зв'язку між словами в реченні.

Система роботи над елементами пунктуації української мови.

Види синтаксичних і пунктуаційних вправ.

Методика синтаксичного і пунктуаційного розборів у початковій школі.

Тема 6. Умови формування орфографічної навички.

Орфоепічна вимова – важливий засіб орфографічної навички. Природа орфографічної навички. Сучасні погляди на процес оволодіння орфографічними навичками.

Тема 7. Методика вивчення орфографії

Прийоми ознайомлення учнів з орфографічними правилами.

Види орфографічних вправ, методика їх проведення.

Диктанти, їх види, методика проведення, оцінювання. Методика опрацювання помилок, виявлених у диктантах. Облік помилок, методика роботи над їх подоланням.

Теорія і методика навчання освітньої галузі «Природознавство»

Тема 1. Завдання і зміст освітньої галузі «Природознавство» та навчального курсу «Природознавство» у початковій школі

Мета і завдання освітньої галузі «Природознавство». Особливості змістового забезпечення освітньої галузі «Природознавство». Загальна характеристика навчального курсу «Природознавство». Принципи відбору змісту і побудови шкільного курсу природознавства.

Тема 2. Методика формування і розвитку природничих понять

Характеристика природничих понять. Методика формування природничих понять у молодших школярів. Розвиток природничих понять. Прийоми перевірки засвоєння понять.

Тема 3. Матеріальна база навчання природознавства

Клас-кабінет. Куточок живої природи. Географічний майданчик. Навчально-дослідна ділянка.

Тема 4. Методи і прийоми навчання природознавства у початковій школі

Метод як педагогічна категорія. Класифікація методів і прийомів навчання природознавства. Словесні методи навчання. Наочні методи навчання природознавства. Практичні методи навчання. Вибір оптимальних методів і прийомів навчання.

Тема 5. Система організаційних форм навчання природознавства у початковій школі

Організаційні форми навчання природознавства. Урок – основна форма організації навчання. Основні типи уроків з природознавства. Підготовка вчителя до уроку природознавства. Позаурочна робота. Позакласна робота.

Тема 6. Засоби навчання природознавства у початковій школі

Загальні вимоги до використання засобів навчання на уроках природознавства. Вербальні засоби навчання. Натуральні засоби навчання. Ілюстративні наочні посібники. Технічні засоби навчання. Комплексне використання засобів навчання.

Тема 7. Контроль і оцінювання знань і вмінь учнів з природознавства

Сутність, функції та основні види контролю успішності молодших школярів. Види перевірки знань і умінь учнів на уроках природознавства. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Теорія і методики дошкільної освіти

а) основна:

1. Андрущенко Т. К. Формування здоров'язберезувальної компетентності у дітей старшого дошкільного віку : метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 120 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна і початкова ланки освіти – сходинки наступності : Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2017. С. 23-27.
3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2017. 428 с.
4. Дитина в дошкільні роки: комплексна освітня програма / наук. керівник К. Л. Крутій. Запоріжжя : Ліпс, 2016. 160 с.
5. Пагута Т. І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навчально-методичний посібник / Упорядник Т. І. Пагута. Львів, «Новий Світ-2000», 2020. 300 с.
6. Сазонова А. В. Загально-теоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / автор та укладач А. В. Сазонова. Вид. 2-е. К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. 248 с.
7. Семенова Н.І., Солодуха Ю.В., Гречук Л.Л. Використання педагогічних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку: теоретичний аспект. Науковий журнал ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Івано-Франківськ, 2017. С. 181-187.
8. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики у дошкільників. К.: В-во Європейського університету, 2011. 262 с.

б) додаткова:

1. Богуш А. М. Підготовка дітей до школи у вимірі дошкільної зрілості. Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. 2015. Вип. 67. С. 158-163.
2. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод. посіб. / Г.В. Беленька, Т.С. Науменко, О.А. Половіна. Київ Генеза, 2013. 112 с.
3. Григоренко Г. І. Особливості розвитку дітей дошкільного віку : навч. посіб. Запоріжжя :ЗНУ, 2006. 110 с.
4. Кругляк Т. Рухливі ігри та забави в дошкільних навчальних закладах : метод. посіб.Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. 64 с.

Загальна педагогіка

а) основна:

1. Бондар В. І. Дидактика : підручник / В. І. Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.

2. Галузяк В. М. Педагогіка [Текст] : рек. МОН України як навч. посібник для студ. Вищих пед. навч. закладів / В. М. Галузяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця: Державна картографічна фабрика, 2007. – 399 с.
3. Коберник О. М, Гагарін М. І. Менеджмент в освіті: навчальний посібник. / О. М. Коберник, М. І. Гагарін – Умань: ПП Жовтий, 2011. – 2 вид. – 277 с.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2004. – 445 с.
5. Мазоха Д. С. Педагогіка : навчальний посібник / Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник. / М.М. Фіцула–К.: – Академія. –2009. – 560 с.

б) додаткова:

1. Алексюк А. М. Загальні методи навчання в школі / А. М. Алексюк. – К., 1981.
2. Дидактика современной школы / под ред. В. А. Онищука. – К. : Рад. школа, 1987. – 351 с.
3. Закон України «Про загальну середню освіту» // Освіта України. –1999. – 23 червня.
4. Закон України «Про освіту» // Освіта. – 1996. – 21 серпня.
5. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. / авт.-уклад. : О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : АПН, 2002.
6. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник / В. І. Лозова. – Харків, 2002.– 174 с.
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки: проект // Вища школа. – 2013. – № 2. – 86 с.
8. Нісімчук О. С. Сучасні педагогічні технології / О. С. Нісімчук та ін. – К. : Видавничий центр «Просвіта», 2000. – 368 с.
9. Педагогіка : хрестоматія / уклад. : А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2003. – 700 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
10. Підласий І. П. Практична педагогіка або три технології : інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти / І. П. Підласий. – К. : Видавничий дім «Слово», 2006.
11. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Науково-методичний посібник. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
12. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи : підручник для студентів педагогічних факультетів / О. Я. Савченко. – К. : Генеза, 2002. – 368 с.
13. Сухомлинський В. О. Твори в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1978.
14. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : навчально-методичний посібник для студ. пед. навч. закладів / П. М. Щербань. – Київ : Вища школа, 2002. – 215 с.

Теорія і методика навчання освітньої галузі «Математика»

а) основна:

1. Богданович М. В. Методика навчання учнів розв'язувати текстові задачі. – 3-тє вид. К. : Вища школа, 1990. 181 с.
2. Богданович М. В. Натуральні числа. Нумерація чисел. *Початкова школа*. 2004. № 2. С.25–28.
3. Богданович М. В., Будна М. О., Лищенко Г. П. Урок математики в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 208 с.
4. Богданович М. В., Козак М. В., Король Я. А. Методика викладання математики в початкових класах: навч. посіб. [3-є вид., перероб. і доп.]. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. 336 с.
5. Коваль Л. В., Скворцова С. О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» [2-ге вид., допов. і переробл.]. Харків : ЧП «Принт-Лідер», 2011. 414 с.
6. Король Я. А. Практикум з методики викладання математики в початкових класах. Тернопіль : Мандрівець, 1998. 136 с.
7. Математика в поняттях, означеннях і термінах: У 2 т. / О. В. Мантуров, Ю. К. Солнцев, Ю. І. Сорокін, М. Г. Федін. - К.: Рад. шк., 1986. - Т. 1: А-Л. - 383 с.
8. Математика в поняттях, означеннях і термінах: У 2 т. / О. В. Мантуров, Ю. К. Солнцев, Ю. І. Сорокін, М. Г. Федін. - К.: Рад. шк., 1986. - Т. 2: М-Я. - 360 с.
9. Математическая энциклопедия: в 5 т. - М.: Сов. энцикл., 1977 - 1985. - Т. 1-5.
10. Онопрієнко О. В. Предметна математична компетентність як дидактична категорія. *Початкова школа*. 2010. № 11. С.47 – 49.
11. Сарієнко В. К., Математика: посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта» / В. К. Сарієнко, В. В. Сарієнко. – Слов'янськ: ДВНЗ «ДДПУ», 2013. – 101 с.
12. Скворцова С. О. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкових класів: Монографія. Одеса : Астропринт, 2006. 696 с.
13. Стойлова Л. П. Математика : Учебник для студ. высш. учеб. завед. / Л. П. Стойлова. – М., «Академия», 1999. – 424 с.
14. Шевчук І. В. Методика вивчення змістової лінії «Числа та дії над ними» початкового курсу математики : навчальний посібник / І. В. Шевчук. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – 150 с.
15. Шевчук І. В. Методичні підходи до розв'язування текстових задач у початковому курсі математики : навчальний посібник / Шевчук І. В. Шевчук. Г. К., вид. 2-ге – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. – 176 с.

б) додаткова:

1. Логачевська С.П. Диференціація у звичайному класі. Посібник для вчителів методистів, студентів / С.П.Логачевська. – Київ, 1998.
2. Менчинская Н.А. Вопросы методики и психологии обучения арифметике в начальных классах. / Н.А. Менчинская, М.И. Моро. – М.: Просвещение, 1965.
3. Менчинская Н.А. Психология обучения арифметике / Н.А.Менчинская – М. : Учпедгиз, 1965.
4. Сухарева Л.С. Сучасний урок у початковій школі / Л.С.Сухарева. – Харків,Видавнича група «Основа». –2005. – С. 188.
5. <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
6. <http://pochatkova-shkola.net/arxivezm.htm>

Теорія і методика навчання освітньої галузі «Мова і література»

а) основна:

1. Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова: Система й норма. Київ, 1984. 255 с.
2. Мацько Л. І., Сидоренко О. М. Українська мова: Посібник. 2-е вид. Київ, 2011. 464 с.
3. Методика викладання української мови / За ред. С.І.Дорошенка. - К: Вища школа, 1992.
4. Методика викладання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник / За ред. М.С.Вашуленка. - К: Література ЛТД, 2010. – 364 с.
5. Пономарів О.Д., Різун В.В., Шевченко Л.Ю. Сучасна українська літературна мова. Київ, 1991. 312 с.
6. Пономарів О.Д., Різун В.В., Шевченко Л.Ю. Сучасна українська мова. Київ, 2008. 488 с. 360.
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка. 3-тє вид., допов. Київ, 2002. 439с.
8. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред А.П.Каніщенко. – К.: Промінь, 2003.

б) додаткова:

2. Варзацька Л.О., Шевченко Л.М. Методика розвитку зв'язного мовлення школярів / Методичні рекомендації. – К., 1992.
3. Ващенко В.С. Слово та його значення. Дніпропетровськ, 1976.36 с.
4. Ващенко В.С. Українська лексикологія. Дніпропетровськ, 1979. 129с.
5. Джежелей О. Диференційований підхід до формування навички читання у чотирирічній початковій школі // Поч. школа. – 2002. – № 4.
6. Савченко О. Я. Сучасний урок у початковій школі. – К.: Магістр-S, 1997.
7. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія. / За ред. І.К.Білодіда. Київ., 1973.

Теорія і методика навчання освітньої галузі «Природознавство»

а) основна:

1. Астрономія / упоряд. Т. Кадаша ; пер. І. Андрущенко ; худож. М. Дмитрієв [та ін.]. – 3-є вид., без змін. – К. : Перо, 2010. – 95 с. : ілюстр. – (Дитяча енциклопедія Перо).
2. Байбара Т. Н. Методика навчання природознавства в початкових класах. Навчальний посібник. К. Веселка, 1998. 334 с
3. Біда О. А. Природознавство і сільськогосподарська праця: Методика викладання: навч. посібник для студентів пед. ф-тів вищих навч. закладів та класоводів. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2000. 400 с.
4. Будна Н. О. Довідник учня початкових класів : Українська мова. Природознавство. Математика / Н. О. Будна, О. В. Козуб ; [худож. В. А. Басалига]. – 6-е вид., випр. і доп. – Т. : Навчальна книга-Богдан, 2010. – 79 с.
5. Географія / авт.-упоряд. І. Гончаренко. – Х. : Промінь, 2009. – 63 с. : ілюстр. – (Енциклопедія навколишнього світу).
6. Григорьева Е. В. Методика преподавания естествознания: учебное пособие. М. : Владос, 2008. 254 с.
7. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: навч. посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2011. 223 с.
8. Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»: навчально-методичний посібник. Автор та укладач Т. Я. Грітченко. Умань: ВПЦ «Візаві», 2015. 291 с.

б) додаткова:

1. Грущинська І. В. Сторінками Червоної книги України : зникаючі рослини : довід. учня / І. В. Грущинська ; худож. Є. Запорожець [та ін.]. – К. : Освіта, 2005. – 95 с. : ілюстр.
2. Дивовижний світ живої природи : попул. дит. енцикл. / ред. В. Г. Біляєв ; худож. П. В. Мірончик. – Х. : Сінтекс ЛТД, 2004. – 95 с. : ілюстр. – (Вікно у дивосвіт).
3. Коуп Р. Екологія / Р. Коуп. – К. : Махаон-Україна, 2009. – 31 с. : ілюстр.

Програму вступних випробувань розглянуто та затверджено на засіданні кафедр: фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі (протокол № 9 від 23.02.2022 р.), педагогіки та освітнього менеджменту (протокол № 10 від 11.03.2022 р.)

Голова фахової атестаційної комісії

І. В. Шевчук

**ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ**